

nu školu ugao Savske i Varaždinske (danas Proleterskih brigada) i obdanište na Laščinskoj cesti iz njegove graditeljski najvažnije faze (1930—48), kao i teorijsko publicističku djelatnost osobito poslije 1948, pa do kraja života 1963, razdoblje u kojem je bio savjest Zagreba — koja na štetu Zagreba nije češće poslušana — u svim prostorno oblikovanim promjenama. Radu, koji je koncipiran kao omanja monografija, pomalo suviše osjećajno intonirana, dodao je Maroević popis izvedenih i neizvedenih projekata i regulacija, teoretskih članaka, te bibliografiju članaka o Zemljaku.

Kao što se može naslutiti iz naslova radova u ovom zborniku, njima su dodani vrlo korektni likovni prilozi koji ih ne samo bogato ilustriraju već čine i neophodnu dopunu tekstovima. Ozbiljna zamjerka može se uputiti tiskarsko-slagarskim nedostacima, koji ponekad dovode gotovo do nerazumijevanja teksta, npr. ispremiješani brojevi bilježaka, nepodudaranje legendi i slikovnog materijala, izmiješani redovi.

Mladen Švab

ARHIVSKI VJESNIK XVII—XVIII za 1974—75,
Zagreb 1976, i XIX—XX za 1976—77, Zagreb 1978.

XVII—XVIII. M. Hrg - J. Kolanović, Nova građa o Jurju Dalmatincu (7—25), potaknuti sustavnom akcijom pronalaženja podataka u arhivima uz polumilenij Dalmatinceve smrti, objavljuju 14 dokumenata među kojima ima posebnu važnost desetogodišnji ugovor iz 1446. o nastavku građenja katedrale u Šibeniku. To je samo dio prikupljene građe koja će biti objelodanjena u zasebnoj ediciji. Radeći na toj problematici evidentirali su građu, čiji popis donose, o onodobnim klesarima, zlatarima i slikarima iz Šibenika i Splita.

A. Šupuk, Matrikula Bratovštine sv. Marije u Šibeniku iz godine 1437 (27—66), daje u predgovoru osnovne obavijesti o bratovštinama u gradu, gdje postoje još tri uz svaku crkvu, i opis rukopisa matrikule koji se nalazi u Biskupskom ordinarijatu u Šibeniku. Izvor je dragocjen svojim sadržajem jer podaje vrlo jasnu sliku svakidašnjeg života uglavnom obrtnika — plemići nisu mogli biti funkcioneri već samo članovi bratovštine — kojih je u toj najuglednijoj i najbrojnijoj bratovštini bilo oko 200. Njezin član je i Juraj Dalmatinac. Prije teksta nanizana su imena članova grupirana s obzirom na njihovu funkciju u bratovštini ili osobno zanimanje — vrijedni podaci za antroponimiju, a iza teksta je osvrst na osobitosti venecijanskog dijalekta, te ocjena vrijednosti izvora i shema ustrojstva matrikule koja se sastoji od 60 članaka.

J. Lučić, Miscellanea saeculi XIV ex Archivio Ragusii (Dubrovnik) Lastovo, I dio, 67—78, objelodanjuje prvi put — iako su neki dokumenti već bili upotrijebljeni — trinaest dokumenata iz dviju kutija koje ne pripadaju glavnim serijama, već su u njima pojedinačni listovi istrgani iz notarskih i drugih knjiga odnosno razni fragmenti koji nisu uneseni u Čurlićin katalog, pa su zbog toga u znatnosti i manje poznati. Kako autor zaključuje da je interes za Lastovo u zadnje vrijeme porastao (v. 68, bilj. 1), to edira prvo dokumente koji su u bilo kakvoj vezi s tim otokom. Regesti dokumenata koji se većim dijelom odnose na promjene zemljišnih odnosa iz vremena 1. IV 1301. do 20. X 1332. i njihov popis s pokušajem atribucije u seriju kojoj pripadaju prethode njihovom tekstu.

J. Adamček - M. Hrg - J. Kolanović - M. Pandžić, Prva buna Štibrenaca (1608—1610), 79—156, nastavljaju svoj rad (v. AVj. XVI, 7—85), edirajući građu o previranjima na selu, u kojem donose 26 dokumenata koji se, osim tri zaključka sabora koje je objavio Šišić, Acta comitialia V, MSHSM 43, nalaze u seriji Acta capituli antiqua u Arhivu Zagrebačkog kaptola. Dokumente br. 1—8, 24 i 25 priredio je M. Hrg, dokumente 9, 12, 13, 15, 20, 22 i 23 J. Kolanović. Kao pred-

govor građi J. Adamček je napisao prikaz događaja, kojemu kao najcjelovitiji prethodi rad N. Klaić, Seljačke bune u Hrvatskoj u XVII stoljeću (I dio), HZ XIII, 1960, 119—154.¹ Prema Adamčeku, glavni je uzrok prve bune »pokušaj Zagrebačkog kaptola da seljacima u kraljevačkoj i dumovečkoj sučiji nametne tlaku« (79). Seljake privlači na svoja imanja grof Nikola Zrinski. Razlog objavljivanja ovih dokumenata, kojih je nastavak najavljen u narednom AVj, jest upozorenje same N. Klaić da u svojem radu (1960) nije u cijelosti iscrpila svu građu.

S. Krasić, Regesti pisama generala dominikanskog reda poslanih u Hrvatsku (1392—1610), 157—246, donosi 943 regesta u kojima se spominje 840 naših ljudi, bilo da se odnose na djelatnost u krajevima na istočnoj obali Jadrana i u unutrašnjosti ili šire na djelovanje reda u drugim zemljama, napose Italiji. Opisao je genezu registara kao i stupanj njihove očuvanosti — gotovo kontinuirano teku tek od 1474. a nalaze se u Generalnom arhivu dominikanskog reda u Rimu. Slijede podaci o publiciranim dijelovima registara koji se odnose na pojedine zemlje ili provincije reda (v. str. 158, bilj. 6 do 14). Autor opravdano upozorava na manjkavost izdanja F. Banfija, koji je regeste za Dalmaciju birao prema neznanstvenom kriteriju, stavivši svoj rad u službu talijanskih presizanja za istočnom obalom Jadrana. Kako Hrvatska iz naslova nije u to vrijeme bila jedinstveno područje, to dolazi do nesuglasja u pokrivanju naslova sadržajem jer je uzeto u obzir »široko područje između Jadranskog mora i Drave [...] te Istre i Albanije koje je do g. 1380.« dio dominikanske provincije Ugarske, kasnije nizom administrativnih preustrojavanja rasparcelirano kao provincija reda. Regesti su snabdjeveni objašnjenjima što uvelike olakšava njihovu upotrebu.

F. Potrebica, Osamnaest pisama Mirka Lentulaja upućenih Josipu Bunjiku i Miroslavu Kraljeviću u vremenu od 23. srpnja 1848. do lipnja 1849. godine (247—259), na temelju prvi put publicirane građe i u manjoj mjeri literature, ukratko prikazuje djelatnost spomenutih ličnosti koje su se u Slavoniji brinule o opremanju narodne straže — vojske raznim materijalom kako vojnim tako i prehramnom, pa i financijama čiji izvori su bili uglavnom prihodi od monopola soli. Pisma se nalaze u Muzeju Požeške kotline u zbirci bojnog povjerenika M. Kraljevića.

I. Perić, Trumbićeva pisma Peru Čingriji, 261—300. Pisma P. Čingrije Trumbiću edirana su u izdanju Historijskog arhiva u Splitu sv. VII, 1969, i brojem gotovo dvostruko nadmašuju ovdje objelodanjenih 35. Nalaze se u Čingrijinoj ostavštini u Historijskom arhivu u Dubrovniku, a iz razdoblja su od sredine V mj. 1903. do kraja VIII mj. 1907. Uz pisma daju se vrlo dobra objašnjenja o manje poznatim ličnostima, a prethodi im popis s regestima. Građa je to koja osvjetljava prilike koje prate prijelome hrvatske politike na početku XX stoljeća.

S. Krasić, Dva priloga o Jurju Dalmatincu, I Inventar Šibenske katedrale iz god. 1579. i II Nacrti Šibenske katedrale iz XVIII st. nađeni u Rimu (301—307). Inventar je sastavljen prilikom vizitacije Agostina Valiera a nalazi se u Vatikanском arhivu Congregazione del Concilio, Visitatio Dalmatiae 1579. Autor upozorava na također opsežnu sačuvanu građu vizitacije Dubrovnika iz 1573, koja obasiže oko dvije tisuće stranica. Vrijednost inventara je u opisu svega umjetničkog materijala i obrtnog mobilijara, na žalost neatribuiranog, koji je kasnije većim dijelom propao, ali se ipak na temelju opisa može dobiti uvid u obrtne mogućnosti tadašnjeg Šibenika. — U drugom dijelu rada Krasić donosi tri crteža katedrale u Šibeniku, izrađena po Nikoli Divaniću, sačuvana u Generalnom arhivu domini-

¹ Nekoliko mjeseci po izlasku ovog sveska AVj., tj. u zadnjem tromjesečju 1976, izašla je iz tiska knjiga N. Klaić, Društvena previranja i bune u Hrvatskoj u XVI i XVII stoljeću, Beograd 1976, str. 308, u kojoj se prenosi neznatno izmijenjeni tekst prikaza nemira (v. str. 188—210 o tzv. I i II buni Štibrenaca) što odgovara njezinom tekstu iz 1960, str. 127—145.

kanskog reda u Rimu, koje povezuje s obilaskom Hermana Kristianopula po Dalmaciji u svrhu prikupljanja najstarijih podataka o djelovanju dominikanskog reda čijeg Historijskog instituta je bio član.

S. Bačić, *Dovršenje evidentiranja arhivske građe izvan arhivskih ustanova (309—313)*, nastavlja i dopunjava članak iz prošlog AVj, 367—73, te rezimira odnosno upozorava na neke propuste koji su se zbili tijekom akcije planiranja i izvršavanja toga važnog posla. Nakon prikupljenih podataka preostalo bi na području Hrvatske još oko 429 imalaca građe za evidentiranje koje bi trajalo za područje pojedinih arhiva od jedne do pet godina.

B. Stulli, *Zaštita kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba (315—395)*, raspravlja vrlo dokumentirano i iscrpno, dajući opširan povijesni pregled od prvih nastojanja tijekom i s kraja XIX te početka XX stoljeća, prve i druge Haaške konvencije 1899. i 1907. do Konvencije iz 1954. koja je danas na snazi. Potonju raščlanjuje, dakako, s aspekta zaštite kulturnih dobara a napose mjesta arhivske građe, te komentira dajući objašnjenja o nizu problema vezanih uz razne dijelove Konvencije, kao i njezin odraz na naše zakonodavstvo, upozoravajući na potrebu sustavnog djelovanja na poboljšanju i našeg i međunarodnog pristupa zaštiti kulturnih dobara kako prije oružanog sukoba tako, prema potrebi, i u njegovu trajanju, što je na temelju naših iskustava najbolji poticaj za djelatan odnos prema tim problemima.

I. Nemanić, *Zbirka filmov v Arhivu Slovenije (397—400)*, ukratko navodi glavne faze razvoja filma u Sloveniji te nastajanja Zbirke i njezine organizacije. Zakonom od 1973. Zbirka postaje centralna ustanova za čuvanje i održavanje fondova filmova, što može samo poslužiti kao primjer.

S. Bačić, *Vanjska arhivska služba u SR Hrvatskoj (401—408)*, daje opći pregled stručnosti osoblja koje se nalazi u toj službi i upućuje na važnost, mogućnosti i potrebe unificiranijeg i pažljivijeg pristupa u pojedinim arhivima toj službi koja priređuje sutrašnju arhivsku građu.

N. Klaić, »Paulus de Breberio banus Croatorum dominus et Bosne« (409—423), započinje ovu raspravu o, čini se, aktualnom pitanju stvarnog položaja i titula te nekih događaja u vezi s Pavlom Bribirskim, pregledom odnosa Arpadovića i Anžuvinaca prema Pavlu, odričući J. Beloševiću točnost interpretacije legende s pečatnika koju je uzela za naslov rada. Zalaže se za premještenje veznika *et ispred riječi dominus (421)*,² čime izbija važan argument S. Antoljaku za tezu o Pavlu kao gospodararu Hrvatske, kako i glasi naslov njegova rada (v. Radovi I JAZU 19, Zadar 1972, »Ban Pavao Bribirski 'Croatorum dominus'«). Zatim se osvrće na rad M. Pandžića, koji se također bavi Pavlom (v. AVj. XVI 1973, 327—360), tj. analizom isprave Andrije III iz 1293. o nasljednom banstvu. Kako je Pandžić ostavio otvorenim pitanje da li je to falsifikat ili ne, Klaićeva ga dopunjuje objašnjavajući neke formalne manjkavosti isprave neprovedenim formalnim zaključivanjem ugovora, pa zbog toga i odsustvom potrebe da se o tom poslu izda valjani dokument.

Među prikazima i recenzijama nalaze se: *Novija literatura s područja fizičke zaštite i restauriranja dokumenata i knjiga (T. Ribkin-Puškadija) te Die k.k. Militärgrenze. Beiträge zu ihrer Geschichte. Schriften des Heeresgeschichtlichen Museums (Militärwissenschaftliches Institut) in Wien, Band 6, 1973. 327 str. (F. Močanin).*

Rubrika vijesti ispunjena je prilozima uže vezanim uz arhive.

Na kraju je grupa suradnika popratila gubitak I. Filipovića, prerano umrlog, sjećanjem, biografijom i popisom njegovih objavljenih radova i onih koji su ostali u rukopisu.

² Potvrdu takvoj lekciji natpisa autorica nalazi u osobitosti, tj. stilskom ukrasu medijskevalne latinštine.

XIX—XX. M. Knopfmaher — D. Gavrin, Novi dokumenti za povijest ZAVNOH-a 1943. god. (7—70), objelodanjuju 22 dokumenta. Posljednja dva su iz kraja 1942. i nisu u vezi sa ZAVNOH-om već se odnose na organizaciju zdravstva. Građa je to koja je do 1976. dospjela u Arhiv Hrvatske iz raznih ustanova, što je u predgovoru i navedeno, a čini cjelinu sa zbirka građe koje je publicirao Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske ZAVNOH I i III. Vremenski je pokriveno razdoblje od 1. III do 12. X 1943. To je izbor iz građe po kriterijima koji »najbolje ilustriraju političko i ekonomsko stanje [...] područja pojedinih NOO i teškoće s kojima su se susretali u organizaciji zdravstvene službe, prehrani vojske i stanovništva, u kulturno-prosvjetnom radu i sl.« (10) Kriterij »najboljeg« je trebalo ipak objasniti. Prije kronološkim redom poredanih dokumenata dan je njihov popis s registrom. Šteta je da bilješke nisu na stranici gdje i tekst već iz svakog dokumenta, što ih čini teže pristupačnim.

B. Zelić-Bučan, Privredne prilike u splitskom okružju pedesetih godina XIX stoljeća (71—139). U predgovoru građi, koji se temelji na njoj, autor donosi i druge podatke, te tim razbija tabelarne prikaze iz izvještaja Trgovinske i industrijske komore za g. 1851. i 1854—56, dok iz izvještaja za 1852. preuzima samo podatke iz tabela. Sva ova vrela nalaze se u Historijskom arhivu u Splitu. Iz dva prvo spomenuta izvještaja publicira i opisni uvodni dio u cijelosti. Kombiniranje tabela ili njihovo razbijanje i prevodenje s talijanskog jezika autorica opravdava njihovom boljom pristupačnošću.

I. Kállay, Hauptbericht über den Agramer Distrikt 1788, 140—184. Izvještaj je na njemačkom jeziku, djelo bana Franje grofa Balasse, a nalazi se u Državnom arhivu u Budimpešti. Autor se tuži na sastavljačevu malo poznatu ličnost te upućuje na svoj rad o njemu.³ Izvještaj je pregled — u kojem podaci o gospodarstvu pretežu — gotovo svih područja života koja mogu zanimati povjesničara zagrebačkog distrikta.

M. Pandžić, Naputak za Hrvatsko kraljevsko vijeće iz 1767. g. i Nadopuna Naputka iz 1770 (185—205), upozorava da je latinski izvornik objavljen prije deset godina i da sada objavljuje njegov izvorni prijevod iz 1861. i nadopunu tog naputka na latinskom jeziku. Uz neophodne obavijesti o organu na koji se izvor odnosi, uopće ne komentira odnos latinskog i hrvatskog teksta, pa se nameće pitanje: ako razlika nema, nije li bilo dostatno objelodaniti samo dopunu naputka? Donosi i obrazac za predstavke Vijeća Dvoru i tri slike izgleda knjiga koje su vođene po tim napucima.

J. Adamček — M. Hrg — J. Kolanović — M. Pandžić, Prva buna Štibrenaca (1608—1610) (nastavak), 206—232, nastavljaju publiciranje građe i donose još 18 vrela (br. 27—44). Brojeve 27, 35, 38, 39 i 42 priredio je M. Pandžić; 28—34, 40 i 44 J. Kolanović, a 27 i 43 J. Adamček. Svi su iz Kaptolskog arhiva Zagreba osim br. 43 koji je preuzet od F. Šišića, Acta Comititalia V, br. 44 iz Arhiva Hrvatske.

Š. Jurić, Neobjavljena listina cetinskog kneza Ivana Nelipića (233—236), donosi, uz faksimil, darovnicu od 15. III 1418, koja se danas nalazi u Franjevačkom samostanu na Trsatu, istakavši da se u njoj spominje niz toponima »koji su se danas, čini se, potpuno izgubili.

B. Zmajić, Pečat sa grbom kneza Ivana II Nelipića (237—239), opisuje pečat listine, čiju snimku daje na tabli, i upozorava na njegovu važnost jer dosad nije bio poznat niti jedan grbovni spomenik roda Nelipića (točnije Nelipčića).

J. Lučić, Miscellanea saeculi XIV ex Archivio Ragusii (Dubrovnik) Lastovo II. dio (240—247), nastavlja objavljivanjem, pa ovdje nalazimo osam isprava od 27. srpnja do 24. listopada 1390. U predgovoru povezuju sadržaj svake od njih s ra-

³ Kao posljedica neažuriranja tekstova otisnuto je da je taj rad bio u tisku 1974.

nije poznatim događajima u kojima sudjeluju osobe spomenute u njima. Ispred samih isprava je njihov popis, a svaka ima i hrvatski i latinski regist. Tri isprave koje je Lučić našao u istoj seriji uz ove u Historijskom arhivu u Dubrovniku ne objelodanjuje zbog njihove oštećenosti.

B. Stulli, Osnove programa za izgradnju nove zgrade Arhiva Hrvatske u Zagrebu (249—271), na temelju međunarodna iskustva akumulirana i prezentirana u prikupljenom popisu literature, detaljno i sustavno je raščlanio pitanja koja se pojavljuju i dao prijedloge rješenja, zalažući se i u cjelini i u pojedinostima za princip: samo provjerena rješenja, materijali i postupci bez eksperimenata — stav, koji zbog više razloga ima sve izgleda da prevlada, ali je pitanje da li će pri izgradnji moći biti poštovani svi zahtjevi postavljeni u Stullijevo radu ili će se ići u kompromise (financijske) i slabija rješenja, što se ne bi smjelo dogoditi, ali na žalost do ostvarenja će proteći još dosta vremena, pa će biti potrebno ažuriranje stanja s pozicija novih spoznaja.⁴

S. Bačić, Povodom novih propisa o uredskom poslovanju (272—278), navodi neke važnije usvojene primjedbe Arhiva Hrvatske na propise, kao i one koje, na žalost, nisu uijete u tekst propisa. Usvojene se primjedbe na olakšavanje izlučivanja i preuzimanja registraturne građe u arhive, označavanje vremenskog perioda čuvanja te građe u registraturama i postupke s novim vrstama građe kojih ranije nije bilo.

A. Usmiani, Opći inventar Zadarskog arhiva iz 1828. godine (279—294), upozna je nas na temelju građe sačuvane u Historijskom arhivu u Zadru s nastankom tog inventara koji je izrađen kao primopredajni dokument, priznajući i sam da je jedva razumljivo kako je tako golem posao mogao biti obavljen u, za suvremene pojmove, nevjerojatno kratko vrijeme od šest mjeseci. Usmiani ističe da sam tekst nije vrijedan objelodanjivanja, već donosi samo popis fondova iz tog inventara.

S. Bačić, Potreba osnivanja registraturnih centara (Međuarhiva), 295—301, opravdava potrebu njihova ustanovljavanja kako financijskim razlozima tako i olakšanim održavanjem međuarhiva za recentnu registraturnu građu nad kojom je u tom prolaznom spremištu lakše vršiti izlučivanje i pripremu za pohranu u arhiv.

N. Klaić, Matija Ivanić — Vojvoda Janko i stoljetna borba hrvatskih pučana i plemića za politička prava (302—342),⁵ nakon kritičkog obračuna i opravdana zabacivanja rezultata literature (G. Novaka) u više navrata i dijela nekritičkih

⁴ Stullijeva koncepcija je koherentna i jedino je tako treba i oživotvoriti, ali je ipak, smatram, umjesno utvrditi da se građa iz prošlih gotovo tisuću godina ne pohranjuje u arhiv za prošlost već za budućnost, a rješenja koja zastupa Stulli nisu na nivou saznanja — informatologije i njezina vjerojatna razvoja i postignutih rezultata do vremena početka izgradnje te njezina završetka i narudžbe opreme za Arhiv Hrvatske. Autor ipak nije trebao tako žestoko napasti (270, bilj. 43) — iako je to razumljivo jer je u zastupanu koncepciju ugradio veći dio svog plodna arhivskog života — i obezvrijediti koncepciju koja, dopuštam, nije izrađena s tako dubokim poznavanjem problematike arhiva prošlosti kao što je Stullijevo. Koncepcija izgradnje Nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu je bliska Stullijevoj za izgradnju Arhiva Hrvatske. Ta odbačena koncepcija, koja se povezuje uz ime B. Težaka, ima jednu drugu kvalitetu — okrenuta je budućnosti za koju se te zgrade i podižu, dakle za potrebe koje se iz načina shvaćanja kakvo je prevladalo, čini se definitivno, ne mogu ni razumjeti. Kao da su suviše ispred nekih kalupa razmišljanja. Takve koncepcije bile su temeljito ugrožene odvojenim lokacijama SRCE — Sveučilišna i nacionalna biblioteka — Arhiv Hrvatske.

⁵ Očito je tekst N. Klaić bio mnogo ranije napisan nego što su objavljeni Radovi 10, Zagreb 1978, Odjela za hrvatsku povijest, Centra za povijesne znanosti, koji u cijelosti donosi radove sa Simpozija o Matiju Ivaniću i njegovu doba održanom u Hvaru 1976, pa ondje objelodanjeni rezultati nisu u tom tekstu uzeti u ob-

sljeditelja, te pregleda od ranije poznatih (Sanudo) i novo otkrivenih vrela u trećoj četvrti ovog vijeka, postulira pristup previranju na Hvaru s početka XVI st. jedino u okviru pogleda i rješavanja istovrsnih zbivanja duž čitave istočne obale Jadrana te daje njihov sažet prikaz, da bi u drugom dijelu rada, slijedeći vrela, razriješla podlogu zbivanja u kojima je sudjelovao i Matij Ivanić. Iz vrela joj se nameće suprotnost među otočanima, termin koji ona uvodi i kojim označuje sve stanovnike otoka, te dvaju centara, Hvara i Starigrada. Uz to pučke straže, i kopnene i pomorske, postaju svjesne svoje snage. Već 1495. strijelci (elitni rod) pokušavaju prisvojiti povlastice, pa nešto kasnije Matij Ivanić nalazi elemente kojima će se staviti na čelo odnosno koji će postati njegovi sljedbenici.

U rubrici prikazi i recenzije nalaze se prikazi ovih djela: Reader for archives and records center buildings. Edited by Victor Gondos Jr. (Washington 1970. Committee on arch.val buildings and equipment. The Society of american archivists); M. Rastić; Georg Heller — Karl Nehring, Comitatus Sirmiensis (abecedna lista mjesnih imena u srijemskoj županiji od XI stolj. do 1918), München 1973, I. *Filipović*; Zbornik Historijskog instituta JAZU 7, Zagreb 1974. Posvećen akademiku Marku Kostrenčiću o njegovu 90. rođendanu. M. Švab.

Vijesti se odnose na užu arhivsku problematiku, a M. Kolar-Dimitrijević je za-bilježila gubitak Josipa Srebrnića iz arhivskih redova.

Iako se to nigdje ne spominje, ovim brojem je Arhivski vjesnik ušao u dva-desetu godinu izlaženja. Vrijedan rezultat, ali je neshvatljivo da je taj broj tako nemarno tehnički uređen. Pad koji tako renomirani časopis nije smio dopustiti. On obiluje tiskarskim greškama, loše složenim i neujednačenim rasporedom bilježaka i nizom drugih propusta.

Mladen Švab

VJESNIK HISTORIJSKIH ARHIVA U RIJECI I PAZINU, SV. XIX ZA 1974,
RIJEKA 1975/76. I SV. XX ZA 1975—1976, RIJEKA 1977.

Prvi od ovih svezaka razlikuje se od drugoga sadržajem koji se sastoji od dvije cjeline: 1. uvodom popraćena građa o NOB-i s područja Hrvatskog primorja i 2. obavijesti o građi s područja Istre u arhivima naše zemlje za period 1918—43, zapravo 1945. Valja požaliti da ni u jednom od tih priloga nije dotaknuto pitanje mogućnosti pronalaženja te građe izvan naše zemlje, prvenstveno u Italiji, u čijem se sastavu Istra nalazila veći dio toga vremena. Nije teško domisliti se da je saobraćaj s centralnim organima vlasti Kraljevine Italije morao rezultirati, ako ničim drugim, bar očuvanim (pitanje je dakako, u kojoj mjeri) periodičnim izvještajima područnih organa centralnim ministarstvima, a vrlo vjerojatno i drugom zanimljivom građom, tim više što pojedini fondovi nisu cjelovito očuvani.

Fizionomija drugog sveska ne razlikuje se od karaktera drugih brojeva ovog časopisa, pa će ta dva sveska biti prikazana zasebno. Prilozi ne će biti tematski grupirani kao što je to bio slučaj s prikazom u HZ XXVII—XXVIII za 1974—75.¹

zir. Taj zbornik radova je preopsežan da bi se u jednoj bilješci mogao odrediti odnos nekih radova spram rezultata do kojih je došla N. Klaić, koja i u Radovima 10 piše o toj problematici.

¹ U tom prikazu (487—501) brojeva I do XVIII VjHARiP potkrale su se neke netočnosti:

- str. 487, 4. red teksta odozgo stoji III—VIII mjesto III—VI—VII;
- str. 487, 5. red teksta odozgo stoji X—XII mjesto XI—XII;
- str. 487, 5. red odozdo mjesto D. Klen treba da stoji M. Zjačić.

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

GODINA XXXI—XXXII

1978—1979

Redakcijski odbor:

IVAN KAMPUŠ
BERNARD STULLI
JAROSLAV ŠIDAK

Glavni i odgovorni urednik:

JAROSLAV ŠIDAK

IZDAJE
SAVEZ POVIJESNIH DRUŠTAVA HRVATSKE
ZAGREB